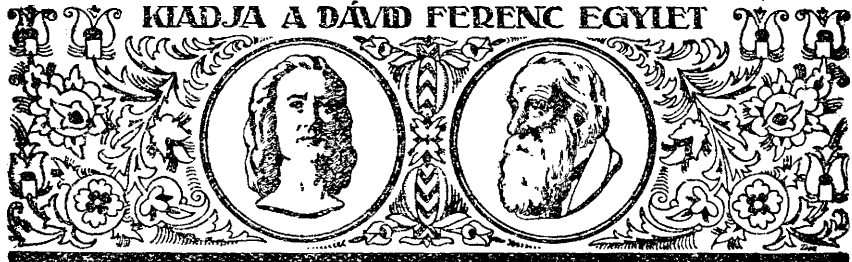

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

A Dávid Ferenc-Egylet mustármagja.

Sokan érdeklődnek az iránt, hogy ki hintette el legegőbb azt a mustármagot, melyből felnövekedett az a terebélyes fa, amelynek fennállása nagynevű első püspökünk, Dávid Ferenc nevéhez fűződik s amelynek kedves árnya alatt oly sokan találnak leiki megnyugvást és vallásos pihenést?!

Egy meleg szívu vallásos, fenkölt lelkiületü asszonyunk ilyen irányu kérdésére s egyenes felhívására, készséggel szolgálók emlékeimből az alábbi felvilágosítással, tekintettel a D. F. Egylet jubiláris esztendejére:

Kénos-udvarhelyi ifju papkoromban történt, hogy egy alkalommal udvarhelyi kir. ügyész, lelkes unitárius hívem és szeretett pártfogóm, Szöcs Márton ur vendégszerető asztalánál a tőle megszokott vallásos kérdésekre terelődött a beszélgetés, miközben egyszer így szólt: Szentatyám, egy gondolat rég foglalkoztat engemet, hogy mi unitáriusok a lutheránusok Gusztáv Adolf alapítványának nagy horderejü mintájára miért nem csinálunk egy Dávid Ferenc alapot, a melynek megalapításához lélekszám után csak egy-egy krajcár évi adót kellene a hívekre kiróni?! Én természetesen nagy lelkesedéssel tettem magamévá ezt a mély vallásosságra mutató gondolatot s megbeszéltük az előzetes lépéseket, hogy miként juttassuk előbb az egyházkör tudomására s ennek segítségével és pártfogásával egyházi felsőbbségünk elfogadására? Szöcs Márton ur lelkemre kötötte, hogy az egyházkörben indítsak minél szélesebb körben mozgalmat az eszme megvalósítása érdekében s én készséggel álltam ennek szolgálatába s leghamarabb a közelgő papiszék gyűlésén bontottam ki a zászlót, hol az öreg és ifju papok egyaránt lelkesen fogadták az eszmét és feliratot készítettünk az E. K. Tanácshoz, ajánlva melegen az eszme elfogadását és megvalósítását, de a Konsistoriumnál nem talált visszhangra ez a szép gondolat, talán a krajcáros adózás miatt.

Dr. Csiki Gábor ur

Loco
Colegiul Unitar

De a mustármag el volt már vetve Szőcs Márton ur által a nemesebb szivek földjébe s csirájában nem lehetett elfojtani és ha nem is eredetileg tervezett alakjában, de Dávid Ferenc nevéhez fűzötten egyleti élet indítására szolgált alapot. Boros György akkori ifju lelkes tanárunk szive dobbant össze legmelegebben a Szőcs Márton ur szívével s legielkesebb védője és leggondosabb első kertésze lett a kikelt mustármagnak. Megalakult hát a D. F.-Egylet Gyöngyösi István vargyasi esperes ur korelnöksége alatt s előbb csak támolygó lépésekkel indulhatott a jövődőség útjára, de a gondos kertész nagynevü Brassai Sámuel ur elnökségével biztosította a Dávid Ferenc-Egylet határozottabb lépésekkel való utraindítását 1884-ben.

Nem sok idő múltán megvalósult a D. F. pénzalapgyűjtés is közszeretethen élő püspökünk, Ferencz József lelkes és lelkesítő közbenjárásával.

Legyen áldott a mustármag elvetőjének emléke és legyenek áldva az eszme megvalósítói!

Vargyas, 1924. augusztus 25.

Kisgyörgyi Sándor,
lelkész.

Unitáriusok!

Szeretnék oda állani mellétek, mikor az ekeszarvát fogjátok és nézitek miképen omlik szét a jól mivelt anyaföld röge! Szeretném ellesni elmétek gondolatait. Szívesen elmondanám, imádságba foglalva, amit ettől a néma földtől vártok: áldja meg az Isten minden porszemét, hogy táplálja gazdagon azt a kicsiny csirát, melyet a buzaszem keble rejtetget. De ez nem volna minden. Tovább vinném a gondolatot azt mondván: testvérem tudod-e, hiszed-e, hogy ennél jobban és könnyebben is lehetne szántani! Hiszed-e, hogy ha most 6—7 szemet terem amit földedbe vetsz, majd akkor, mikor jobban fogod ismerni a tökéletesített ekét, mikor jobban ki tudod választani az igazán jó vetőmagvat, a mikor rájössz, hogy földed három annyi takarmányt teremhetne, ha okszerűleg trágyáznád és mivelnéd, a mikor minden kis helyre a legnemesebb fajú gyümölcsfát ülteted — akkor édes székely testvérem tudnád azt is, hogy csak szorgalmas *tanulással* lehet könnyíteni az élet terhét, gondját. Akkor mindennapi imádságodba foglalnád: Atyám tartsd meg és virágoztassad a mi iskoláinkat! Akkor gondod lenne rá, hogy fiad és leányod ha tíz éves elmúlt, elmenjen valamelyik középiskolába! Engedj neki 2 évet, ha lehet négyet, de szerezd meg számára azt az örömet és boldogságot, hogy tanulhasson. Az iskola kinyitja lelki szemét, föltárja előtte azokat a rejtett talentumokat, melyek teremni fognak *számodra* nem hétszer, hanem 50-szer, ezerszer annyit.

Unitáriusok ha ti olyan jó emberek volnátok, a milyenek lehetnétek, mindenik faluból kiválasztanátok legalább egy nagyon ügyes és eszes fiút s ha szülői és rokonai nem tudják tovább taníttatni, vállalnátok ti, az egész falu. Csak 300-an vagytok, jó, de ebből fele

megtudna hozni 30—30 forintot azért, aki majd büszkesége lesz az egészeknek.

Hej unitáriusok, ha mi jobban, ha mi igazán, őszintén szeretnők egymást, bizony nem maradnának üresen iskoláink!

Képek az egyház életéből.

Mindig voltak és örökké lesznek az egyház életében is olyanok, akik rideg magatartásukkal és meggondolatlan szavaikkal sokat rotnak s keveset vagy ép semmit sem használnak. De hála a jó Istennek, összehasonlíthatatlanul nagyobb azoknak a száma, akik jó érzéssel és példátadó tettekkel járnak mások előtt s tán életüknél is jobban szeretik vallásukat és egyházukat.

A csipkebokor ma is kigyúl. Isten ma is szól övéért és szent ügyéért egyesek lelkén keresztül.

Nem szólunk most arról, hogy a sok új harang ébresztő szava mily hathatósan beszél az emberi lélek mély vallásosságáról. De reámutatunk néhány hirtelen szemünkbe ötlő tényre, melyek azokról beszélnek, kiknek egész gondolkozásuk össze van forrva egyházunk jövőjével.

1. *Nagyajtán* több mint egy évtized előtt Fűrész János harangozó lett. Akkor még kítartó szorgalmánál alig volt egyebe. Közélebről családi érdeke más országba hívta. Mielőtt elment, 4000 leut ajánlott fel az új harangra s egyéb egyházi célra. A lelkész nem akarta elfogadni, mert az áldozatot nagykn találta. A harangozó azonban még a kaputól is visszatért és kijelentette, hogy lelkiismerete sohasem lenne nyugodt, ha elhatározását végre nem hajthatná. mert érzi, hogy amije van, azt az egyház szolgálatában szerezte s ezért hálás akar lenni.

Ime a vallásos lélek őszinte megnyilatkozása az egyházát szerető egyszerű emberben!

Ez a lélek abban az egyházköztségben nyilatkozott meg, melynek hívei buzgó belső emberek és immár egyházi tanácsossá választott gondnoka vezetésével az utóbbi évek nagy követelményei között iskolát teremtettek s amellet a megfélemlítés idején is kítartottak; nagyobbérszt önkéntes áldozatból az iskola céljára egy ma már több mint 300,000 leu értékű házas telket vásároltak; az egyetemes egyházi adót mintaszerűleg beszolgáltattják; önkéntes adakozásból új harangot öntetnek és nagy költséggel templomot renoválnak stb. — Nem csoda, ha ilyen egyházközségnek a harangozó is becsületére válik.

2. *Árkoson* az egyházközség az utóbbi pár év alatt több tekintetben bizonyoságot tett egészséges egyházas szelleméről és magasabb célokra néző gondolkozásáról. Többek között diszes énekvezéri lakást épített s a felekezeti iskola céljára mintegy 200,000 leu értékben telket vásárolt, illetve helyiséget alakított át. Mindezt részint önkéntes adakozásból, részint közmunkával végzett tettekből. S midőn a nép, szinte szokatlan erőfeszítéssel hoz áldozatot az egyházért és iskolá-

ért: megható módon honorálja belső emberei önzetlen munkáját: a nők egyik reggelre értékes takaróval terítik be a lelkész asztalát, majd az újévet azzal teszik még tiszteletesebbé, hogy meglepetésszerűleg, beszéd kíséretében, a lelkésznek két pár igen szép függönyt s a legények az énekvezérnek egy nagyértékű ezüst tárgyat adnak át az Ur házában. — Így fizet a romlatlan gondolkodás és fenkölt lélek a maga egyszerűségében az odaadó munkáért.

3. *Sepsikőröspatakon* az öreg gondnok (id. Költő József), bizonyára többekkel, sokat töpreng afelett, hogy a hívek nagyobb megterhelése nélkül miként lehetne az egyetemes egyházi adót összehozni. Nekik ősi felekezeti iskolájuk van s tudják, hogy mit jelent a felekezeti iskola ma s mit jelent, ha veszélyben az anyaszentegyház. A múlt évben az egyházközség céljaira és szükségei fedezésére közmunkával vágott ölfákat 10 km-nyi távolságra ingyen beszállították a városba s az otthoni és városi árkülönbözetből kitélt az egyetemes egyházi adó. De ez nincs minden évben. Azt gondolja a jó öreg gondnok, hogy ő is ad, a másik is ad, a tizedik és huszadik is ad egy-egy bárányt, kicsapják a legelőre. A gyalpjáért valaki kiteleli. S rendre a bárányok biztosítják az egyetemes adót. — Így dolgozik a józan ész s így ég az igazi szeretet az egyházért.

4. Az egyházi lapokból olvassuk, hogy *Küti Károly* szentgericei jobbmódu székelyafia, kit a múlt évben választott tagjai közé az egyházi főtanács s aki az egyházközségnek is tevékeny gondnoka, 500 lejt tűzött ki egyházi beszédpályázatra. Az áldozatkészség szerepét és fontosságát keresi és akarja szolgálni ezáltal is, mert tudja, hogy ez az egyetlen fenntartója egyházunknak. Bizonyára igen szót az ilyen emberben, ki nagy családja s egyéb gondjai mellett az egyházra is gondol és nemesen egyszerű lelke nagy aggodalmaiból az áldozatkészség sugarai törnek elő, melyek az ígérhetőket akarják gondolkodóba ejteni és tetterre buzdítani. — Így kapcsolódik bele a gondolkozó unitárius ember a szószék hatalmas világába.

5. A maroskör nem rég választott f. ü. gondnoka, kaáli *Nagy Árpád*, még új ember az egyházi életben. De már nyitott szemmel nézi a dolgokat. Tudja, hogy a szószék milyen nagy erő a nép vallás-erkölcsi életében. De azt is látja és érzi, hogy ma már csak a szószéken kívüli fáradhatatlan beisémberei munkával lehet igazán hatalom a szószék. E célból 2000 leu pályadíjat tűz ki s várja a komoly munkát az egyház jobb jövőjéért. Így tesz bizonyosságot egy régi történelmi név ismét arról, hogy az igazán vallásos és egyházas lélek meglátja és felismeri az egyházi élet legnagyobb szükségét s azért önként hoz áldozatot.

6. Az unitárius teológiai irodalom régóta hallgat. Mint a sötétségben ülő nép a világosságot, úgy várjuk az unitárius gondolkozással megírt műveket. Mert ez ad súlyt és jelentőséget egész világnézetünknek. *Dr. Kiss Elek* csak két év óta működik a teológiai akadémián. A szaktárgyaiba való teljes belemerülés s tárgyainak önálló feldolgozása nagy munkát és sok energiát igényel. Ennek

dacára önálló kötettel ajándékozta meg az unitárizmust. Olyan kötet-
tel, mely alapja lehet egy nagyszabású tervnek, kiinduló pontja a
tudományos unitárizmusnak. Amilyen szívből köszöntjük a munkás
szerzőt és kiváló művét, ép oly nagy reménységgel várjuk szorgalmas
további gyümölcseit. Ime az unitárizmus szellemi ujjászületésének a
kezdeté az unitárizmusért élő ember lelki világában!

Olyan hirtelenében összekapott képek ezek az élő egyház éle-
téből a harangozótól a teol. tanárig, több változatban, melyek azt
bizonyítják, hogy az unitárizmusért, gondolkozásban és tettekben,
sokan élnek.

Mi nem tehetők, hogy ezt az életet a fenti esetekben meg ne
lássuk és másokkal is ne láttassuk.

Kovács Lajos.

Az új unitárius énekes könyv.

Átlapoztuk e könyvnek nyomdából csak most kikerült iveit s
első benyomásunk az, hogy énekügyünk terén talán száz esztendő
óta ez az első merész és jelentős lépés. Elismerés és vallásközn-
ségünk nagy hálája illeti Páli Márton tanárt, akinek volt bátorsága
s aki érzett magában tehetséget e könyv megszerkesztésére. Érzem,
hogy ez a „megszerkesztés“ kifejezés itt nem megfelelő. Pálfi Már-
ton nemcsak szerkesztője, hanem valósággal apja e könyvnek. Nem
csak hogy a legtöbb darabnak ő a szerzője és fordítója, hanem a
más szerzőktől átvett darabokon is, kezdve Bogátin és Szkaricza
Mátén le egészen Ürmösi Károlynéig, majdnem mindenütt meglátszik
az ő tapintatos keze simitása.

A könyv első látásra is praktikusnak ígérkezik. Egy kötetben
vannak a templomi és halotti énekek. A régi könyv leghasználtabb
és legismertebb darabjai át vannak véve, de csak olyan terjedelem-
ben, amennyi egy rendes istentiszteletre szükséges. Ezt az eljárást csak
helyeselheti mindenki, aki ismeri népünk konzervatív természetét. A
régi könyv szinte minden sora, úgy szólva, közkincsévé vált a tem-
plomban énekelni szerető falusi hitfeleinknek s őket az éneklés lehe-
tőségétől egy csapásra megfosztani nagy tapintatlanság lett volna.
De éppen e szempontból talán nem ártott volna a régi énekek átírá-
sánál egy kicsit még nagyobb körültekintés. Itt van mindjárt az én
kedves zsoldárom: „A Sionnak hegyén...“ Itt a második szakasz
végső sorait így írja át P. M.:

„Oh boldog a te választottad
Kinek helyet te adsz,
Ajtód kinek te megnyitottad
S akit te befogadsz.“

Isten tudja, én e sorok olvasásánál úgy éreztem magam, mintha
valami régi, kedves kincsemről fosztottak volna meg. Ime Szenci
Molnár Albert biblikus színű, a régiség zománcával ékeskedő, szép
sorai:

Boldog, akit te elválasztál
Fogadván házadba,
Hogy előtted nagy buzgósággal
Járjon tornácodban."

E sorok annyira a lelkemhez vannak növe, hogy valósággal fáj megválnom tőlük.

Azonban ez nem akar kritika lenni. Azt majd elvégzik hivattottabb tollak. Kívált a könyv zenei részét illetőleg, mert ahöz egyáltalán nem értek. Én e néhány sorban csak vallásközönségünk figyelmét akartam fölhívni e nagy munkára s azt kívánom, hogy a Pálfi tanár lelkes buzgóságának bár századrésze legyen meg kántorainkban, mert rájuk az új könyv megkedveltetése, az új darabok megtanítása körül óriási feladatok várnak. Márkos Albert.

NŐK VILÁGA.

Amerikai levelek.

Mindig különös örömet szerez az embernek, ha a tengeren túlról hoz levelet a posta. Az amerikai unitárius asszonyok leveleinek valóban örvendünk, mert egytől-egyig, igaz melegséggel megírva, őszinte rokonszenvről tanuskodnak, különösen a St. Johnné asszony tollából származók. Ő kétszer is járt Erdélyben s így talán ő az, kit a legtöbb baráti kötelék is fűz ide. Ő különben teljesen az Alliance-work-nak szenteli munkásságát. Egyik utolsó levelében leírja egy heti programját. Napról-napra, néha még kétszer is egy nap, összejövetelek, megbeszélések, gyűlések, közben sajtó alá rendezi a különböző jelentéseket, stb. csak ilyen munkával tudja a központ, melynek ő egyik leglelkesebb tagja, összetartani a különböző, óriási távolságokra fekvő tagozatokat. St. Johnné azt is közli, hogy utóbbi években valahányszor csak alkalmá volt szóhoz jutni, mindig pártfogást és segítséget kért ugy a Channing House-ban tanuló erdélyi leány, mint a budapesti unitárius tanulók számára.

Egy másik levelében kizárólag a családjáról ír. Mióta férjét elvesztette, öreg édes anyjával él együtt Bostonban. A tavalyi nyarat az innen délnyugatra fekvő Doverben töltötték, abban a házban, ahova az anyja férjhezment és ahol ő is született. Leírja, hogy milyen szép napjaik voltak, — egyszer például részt vett az anyja is a doveri nőszövetség ülésén, mely éppen egy egész napi varró összejövetel volt, hogy előkészülhessenek egy jótékonyági vásárra. 26 asszony gyűlt össze ugy, hogy mindenki hozott magával valami enivalót. Midőn lunch-höz ültek, kérték az asszonyok az édes anyját, kit megválasztottak tiszteletbeli elnöküknek, hogy beszéljen nekik a régi időkről, — és a 85 éves matrona, minden készülés nélkül

hosszasan beszélt arról az időről, amidőn ő szervezte ott a nők szövetségét és hogy azóta milyen szépen fejlődött.

Az utolsó Amerikából jött levél írója Mrs. F. C. Brooks, akire talán sokan fognak itt emlékezni, mert 1910-ben ő is itt járt; akkor még Miss Cobb volt. Két kis fia van, s úgy látszik, ő nem vesz különösen tevékeny részt az egyleti életben, de mindig meleg érdeklődéssel kérdezősködik itteni ismerősei felől.

Kauntzné Engel Ella.

Egy híres asszony.

Voltak és vannak bátor asszonyok, akik nem félnek a vihar-tól, sőt magok éleszenek harcot és háborút. Ne azokra gondoljunk, akik a világpolitikában szerepelnek s akik elég nagy számmal vannak, hanem maradjunk szerényebb, de mégis magasztosabb körben. Ezuttal egy távolabbi nőre hívjuk föl a figyelmet. A neve Besant Anna. Októberben lesz 77 éves és arról nevezetes, hogy anglikán pap felesége. A papné lelkével sehogy sem fértek össze az Angliában uralkodó egyház dogmái. Könyvbe foglalta gondolatait s természetesen, hogy a könyv nagy port vert föl egész Angliában. Gladstone, a híres miniszterelnök és író is belevegyült a vitába, melyet az asszony könyve felidézett. Gladstone az ortodox felfogást védte Besantnéval szemben. Dr. Vance Smith unitárius tanár az asszony védelmére kelt s kifejezte milyen sajnós, hogy egy ilyen jeles elme előtt ismeretlen az unitárius hitfelfogás, mert akkor nem kellett volna a világgal szemben harcolnia a gondolat szabadságért. A Dr. Smith cikke nem került az asszonyság szeme elébe, ellenben egy hasonlóan bizonytalan lelkiállapotban levő ur, Sir Eliot György admirális elolvasta és azonnal az unitárius irodalom forrásához tolyamodott Londonba. A következmény az lett, hogy Sir Eliot attól kezdve egész életében unitárius volt. Besant asszony más irányban haladt, theosophus lett, vagyis olyan elmélet híve, amely az isteni titoknak elmélyedés, elmerengés útján birtokába juttatja. Besantné az elmélet előadásokban, nyilvános gyűléseken óriási lelkesedéssel hirdette. Hatalmas szónok lett belőle; igen sokat írt és számos hívet szerzett magának, akik most születése 77-ik fordulója alkalmából nagy ünnepeken részesítik, mint a theosophia apostolnőjét.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

*Amerikában.**

Julius legvégén New-Yorkból kilátogatok az egyik bányász-faluba. Néhány lustálkodó néger a végeken, de ember egyébként nemigen van sehol. Későre az egyik ház ereszében felfedeztem egy vén-asszonyt, ki egy sírdogáló gyermeket rázott. Megismerkedtünk s hát ő felvidéki magyar asszony, ki itt ment férjhez, urát a bánya előtte s most az unokáját rázza — még mindig magyarul, mert angol tudománya az egyik markában jól elérne. Később a házasa fia is hazakerül, annak a felesége is megjön valahonnan tekergésből. Ezeket már nem érdeklek, mintha csak füst-karika volnék. S Magyarország felesleges szó nekik s istenfizesséssel keil kérni, hogy magyarul valamit kinyögjenek. — Sokáig nem is tudtam gyönyörködni bennük s kérésemre másik magyar családhoz igazítottak.

Amint a kapun belépek, virágos kerten keresztül megyek a házig. Itt három férfit beszélget. Néhány lépésről egy kurta mondatot elfogok:

— Lerekedt meleg van, halljátok-é?

Odaérek s az ujjamat nekiszegzem a szőlőnek:

— Maga székely, ne tagadja. — Erre egy asszony a hálósajtón belől jóízűen kacag:

— Rajtacsípték ugy-é?

Ugylátszik, hogy az egész Olthévviz kitelepedett, mert ezek is odavalók. A házigazda Maro i nevet örökölt. Tizenöt esztendeje bányássza a szent, felesége és két legénykéje teszi széppé háztáját.

Kedvem támadt kinézni belőlük, hogy milyen családi életet élnek? Hogy ilyen mélyre is behullott-é Amerika? — Beszédbe hozom a két legénykét s elmondja az apjuk, hogy 7—13 éves koráig otthon volt a nagyobbik s csupán azért küldte haza, nehogy elfelejtsem magyarnak lenni. Egy szegény székely szájából, kinek csak orvosság gyanánt adtak kicsikorában valami kevesecske tudományt, meghatóan jól esik ezt hallani. Istene n be más ez az ember, mint az a felvidéki magyar, kinek néhány év múlva már csak álmában jön vissza a magyarsága! Hát nagyjában mégis épek a székely gyökörek s be jó hinni, hogy nem veszünk ki, hanem inkább tiszta erőnkkel bekapcsolódunk a világba: ugy mint ez az egyszerű cseppember, ki már két nyelvet tud egészen jól. — Vágyódtam tudni, hogy vajjon miképpen gondolkozik ez az ember. Kérdéseimre lehajtotta a fejét s szomorúan hallgatott. Helyette az apja mondja el, hogy amikor visszajött, esztendeig is mingyárt-mingyárt sirt s mondotta:

— Menjünk haza édes apám, otthon jobbak az emberek s itt kicsi borju síncs, nyulacska síncs, sem szép virágos rétek, csak füst, setét bányák s szomorú szenes emberek.

Magamhoz hívom s vigasztalom a gyermeket:

— Ne busulj fiam, jövő nyárra hazamegyünk, madarászunk,

*Részlet az „Ellen-ék“ vasárnapi (214) számából. Jó lesz elolvasni.

forrásvizet iszunk s megferedünk az Oltban s olyan szépek leszünk, hogy a tündérek felszednek a kötényükbe. Hazajösz-é?

Itt az apjára néz, ki ígéretével megjutalmazza:

— Hazaviszlek fiam, haza.

Az egyik öreg, kinek lábát eltörte a bánya s ki még itt is hazaimódon siríti a cigarettát, beleszól:

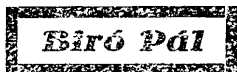
— Csak annyi pénzem legyen mert, én is veled megyek.

Közben az asszony jó pánkót sütött s vacsorájából megtudtuk, hogy az erdélyi izlést innen is hazaviszi. S hasonlóképen a modorát, szavajárását s bánatot-üző kacagását.

Bucsuzáskor, milyen igazán láttam, hogy *székelységünk főereje asszonyaink, kik minden földön s örökké igazi székelyek maradnak: a legbüszkébb uriaszonyaink éppen úgy, mint a háromszéki rónán arató leány. S ha ők ránkkacagnak, eszünkbejut, hogy mi, férfiak, a nagyvilágban be sokat elhullattunk!*

De eszünkbejut s ebből megszületik a szépség. S hogy ez a szépség megmaradjon, székely lányaink arra is gondot vetnek, mert ha másképp nem megy, akkor kicsi ruhájuk szegibe belekötik.

Tamási Aron.

bözölkörispataki lelkész 1924 június 10-én délután 6 órakor 46 éves korában csendesen elhunyt.

Gyászolja felesége s négy elírvult kicsi gyermeke.

Álljunk meg itt és ne engedjük, hogy a halál csontos keze rárakja sirjára egészen a feledés hervadt gypeszönyegét. Hiszen itt emberről van szó, ki igazán ember volt. Nem nagy pózoló, kinek neve átnyilallik bérceen és völgyön s utána romlás, üresség marad. Ugy jött mindig közénk, hogy még azok is, kik sohasem látták — nézték: ez az ember milyen ismerős és egyszerűen eredeti: milyen igazat mond és nagyszerűen életigazság amit beszél.

A csodálatos emberi akaratérték sajátossá teite énjét. Minden ember ráismert, habár pillanatra látta és hallotta is. A természet igaz gyermeke volt, mert ott tartotta szemét és kezét a természetes élet megnyilvánulásain s azt szűrte át lelkén. Beszéde mindig élet-filozofia volt.

Ez az ember az idők vasfogától elpusztított, elszegényedett, kicsiny egyházközség (Magyarszentbenedek) földjének termőképességet adott. Temploma kezei között szépen ujjá épült. Akaratereje megszerzte a terjedelmes papi telket és kényelmesen lakhatóvá építette. Teremtő ereje fákkal, virágokkal, új élettel töltötte meg a hajlék körletét és belsejét. És így támadt napról-napra kicsiny egyházközségeiben élet, erős, szép, hatalmas élet. Ebből az életre kelt életből alkotódott énjének sajátos vonása, mely nevének magadta karakterét, hogy ő Biró Pál és senki más. Írásai ez ének tanuállomásai.

Nem sokan ismerik. „Egyháztársadalom“ című lap, melynek

egykor szerkesztője volt és amely csöndesen elhunyt ő előtt — hozta annak idején lapjain munkáit. Értekezések mind, hol komoly, hol vidám hangulatot keltő fölírással. Ime: „*Lássunk és cselekedjünk!*“ — „mert legtöbb ember életprogramja röviden ez: lehető kevés munka, könnyű és kényelmes életmód, lenni az emberek között valaminek anélkül, hogy arra tényleg rászolgálna. Ez eivből származnak a cselekedetek.“

„*A szabadságról*“: megszokott szólásformákat könnyű leadni; de nem gondolják meg, hogy tűz a rosszul nevelt gyermek kezében, míg Isten törvényei szerint nevelt ember kezében élet adó és teremtő melegség. Ezen öntudatos irányítást a vallás emberei kellene betöltsék, írja a „*Kereszténység jelenlegi helyzeté*“-ben — „ha nem volna a vallásos ember elsősorban támadó vagy védekező felekezet tagja és csak másodlagosan keresztény. A szabadság még száz éves sincs a legtöbb keresztény államban. A tudomány azonban már régebb kivívta szabadságát s a felekezeti harcokban lekötött vallás csaknem a régi állapotban maradván: csoda-e, ha ma a természeti és más ismeretekben előrehaladt embert a régi 'ormai' vallás ki nem elégíti? Itt a magyarázata annak, hogy miért mondják sokan: a keresztény vallás lejárt a korát.“

„*A vallás és társadalom*“ című értekezésében pedig azt írja, hogy a keresztény „vallás olyan kell legyen, mint az erős akarat, mely áthatja az egész embert s ily módon az akaratnak megfelelőleg sorakoznak a cselekedetek, alakul ki az élet.“ Amit multról, jelenről és jövőről írásos szava beszél, az igaz, mert a mi hitünkben él meggyőző ereje. Ez volt mint lelkipásztornak is értéke. Az erkölcs mezején, mint lelkész és a vallásos élet egész területén ezért volt egyik legjobb munkás. Nem nagy pózoló, de a vallás erkölcsi élet megteremtője.

Csodálatos az a néhány nap, melyben az élet és halál vívta tusáját fölötte, kétségét mégis letörülte az előtörő remény.

Szeretteinek arcáról lesugárzó hit, hogy egy ilyen igaz, édes apa nem halhat meg. A körülötte zsongó élet, melyet ő teremtett mind-mind odaállott ágya mellé és beszélt hozzá a reménység nyelvén: nem halsz meg, mert te alkottál minket erős akaratú; nem halhatsz meg, mert munkáidról tanuskodunk mi élők és mi nem engedünk — hisz életünk örök, mint a természeté....

Igy beszélt és zsongott az élet körülötte s talán észre sem vette, midőn bezárta örökre szemét és két nagy fényes könnycsepp jelent meg alattuk. — Mi most tusakodó szívvel kérdezzük: vajjon a boldogság könnycseppjei azok?

Még itt állunk a halál kérielhetetlen keze előtt — még kérdezzük Bifó Pál, hogy megtudjuk töled a valót, az igazságot.

Hiába, nem jön már semmi igaz beszéd. Csak a néma csönd mond valóságot. S mi nézzük ott a szempillák alatt azt a két fényes könnycseppet — nézzük elborult szemekkel, mint egy emberi küzdelem bérét. Mig ezt tesszük, a halál csontos keze fölírja csendesen: „Béke poraira.“

Bözd, 1924.

Szász Dénes.

Vallásos ünnepély Aranyosszéken.

Az aranyosszéki teológusok és diákok egy kis köre Pataki András várfalvi lelkész vezetése mellett az aranyosszéki egyházközségeinkben vasárnap délutánonként vallásos ünnepélyeket rendeztek s fáradtságot nem ismerve gyalog járták be az egyházközségeinket. A cél az volt, hogy a vallásos életet eleve nebbé tegyék, a népet megismerjék, a nép megismerje leendő vezetőit s végül, hogy a teológusok segítő-alapja javára adományokat gyűjtsenek. És e célt sikerült elérni. Öröm volt nézni a hivekkel telt templomokat, amint áhitattal hallgatták a szép ének- és zeneszámokat, szavakat, felolvasásokat és előadásokat s hogy megteltek a szívek még megnyíltak a zsebek is és az anyagiak is szépen gyűltek. Az ünnepéseket Várfalván kezdték aug. 17-én, 24-én Alsófelsőszentmihályon, 31-én Torockószentgyörgyön és Torockón, szept. 7-én Mész-kón és Sinfalván, 14-én Kövenden és Bágyonban, 28-án Aranyosrákoson tartottak igen gazdag műsorú és szépen sikerült ünnepségeket. A teológusok segítő-alapjára összegyűlt Várfalván 1000, Szentmihályfalván 300, Torockószentgyörgyön 710, Torockón 1031·50, Mész-kón 1310·50, Sinfalván 651·50, Kövenden 1535·75, Bágyonban 800, Aranyosrákoson 336·50. Összesen 7875·25. Legnagyobb elismerés illeti Bodnár Váleria és Simonffy Margit kisasszonyokat, Pusztai Pál, Tóth Béla és Kis Ödön érettségizett növendékeket, kik ének- és zeneszámokkal szerepeltek, valamint Dr. Gál Kelemen koll. ig., Dr. Kiss Elek és Dr. Varga Béla teol. tanár, Pap Domokos gimn. tanár, Kovács Imre bágyoni lelkész urakat. Elismerés illeti Árkosi Tamás sinfalvi lelkészt, ki mindenhol jelen volt s felolvasásaival és előadásaival a sikert biztosította. Pataki András várfalvi lelkészt, ki az egésznek mozgatója és irányítója s minden alkalommal szavattal és orgona kísérettel szereplője volt. Dicséret illeti Kövári J., Pethő István és Nagy Domokos teológusokat, kik fáradhatatlanul dolgoztak s imáikkal és szavataikkal emelték a lelkeket Istenhez. Külön köszönet Ekárt Ferenc el. isk. igazgató, valamint Csegezi Ferenc atyánkfiaiának, kik egy-egy ingyen fuvarú adtak Torockóra.

Várfalvi.

Egyleti munkásság.

 Összes fiókegyeleteink s a tagozatok szíveskedjenek október hó 20-ig értesíteni dr. Varga Béla D. F. E. főtitkárt a f. egylet alakulása évéről, a tagok számáról, a tisztikarról és a választmányról, hogy a 40 évi ünnep alkalmából készülő *emléklapban* megörökíthessük.

Emléklapot fog kiadni a D. F. E. 40 éves fennállása ünnepe alkalmából, Az *Emléklapot* a megrendelőknek, kik a pénzt előre be-
küldik 10 Leuért fogjuk adni.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A főispotelendő püspök ur szeptember 20—21-én meglátogatta tordai egyházunkat Kovács Kálmán titkár kíséretében. Az állami és egyházi hatóságok nagy tisztességgel halmozták el az ősz főpásztort. A hívek szeretete most is a régi hévvel nyilatkozott meg.

Morison S. Robert neve ezelőtt 50—60 esztendővel nagyon jól hangzott a kolozsvári, tordai és torockói unitáriusok között, mert Kovács János akkori fiatal tanárral meglátogatta volt őket 1873-ban. Morison éppen mint Kovács telve voltak ifjai lelkesedéssel és fel-tüzelték unitárius híveinket is. A tolmács már régen elhunyt, de Morison jó egészségnek örvend és figyelemmel kíséri a világ folyását mint 80 éves ember. A nyáron ünnepelte születése nyolcvanadik fordulóját. Barátai és tisztelői között a püspök ur és dr. Boros is részt vettek. Az utóbbinak írt válaszában írja: Azok közül a barátaim közül, akiket akkor megismertem, tudommal csak Ferenc püspök él, ámbár hiszem, hogy mások is. A dr. Cornish könyvében több ismert nevet találtam, akik valószínűleg fiai vagy unokái egykori ismerőseimnek. Azt hiszem, hogy dr. Boros akkor — 1873-ban — Londonban tanult (tévedés, mert még Kolozsvárt volt). De az önnel való ismeretségem kezdete igen kedves emiékü.

Nagy Gyula rajztanár egy évi szabadságot kért és kapott az E. K. Tanácstól. Megérdemli, mert 40. évi szolgálat megőröli a legjobb szervezetet is. A Tanács olyan tüntető szíveséggel kezelte ügyét, hogy megérdemelte az, aki a rajzot, festészetet és szépírást olyan sikerrel tanította. Merész Gyula, Tóth István, Csiki István és még egész sereg művész, tanár és más szakember került ki a keze alól, Nemcsak tanítani, hanem megkedveltetni is tudta a szépművészet a'apszabályait mind gyakorlatban, mind elméletben. Nagy Gyula mint festő is néhány jeles művet készített. Egyike Kovács Antal tanár kitünő arcképe a tanácsteremben. Humoros verses köszön-tőivel sokaknak szerzett vig órákat, míg kedves felesége halála el nem vette kedvét.

Miss Tagart 88 éves lesz a jövő hónapban. Angol és külföldi tisztelői és barátai megünneplik a ritka szép eseményt. Mi erdélyiek nagy szeretettel és hálás érzéssel hódolunk meg kedves hangzásu neve előtt. Ő volt az első külföldi nő, aki minket meglátogatott már 1858-ban édes atyjával együtt, aki utközben meghalt. Miss Tagart igen sokszor volt már nálunk. Lapunk közö te szép képét Miss Hill és Ierson társaságában. Utoljára 1910-ben látogatott meg, de annál többször Angliában tanuló fiaink és leányaink őt. A jubileumra régi jó barátja a püspök ur és számos tisztelő (35) aláírásával üdvözlötlet küldöttünk.

A Főtanács gyűlése november 9-én lesz. A mezei munka-szüneten kívül különösen az interkonfessionális viszonyból következett a novemberi idő választása.

Változások a lelkészi és tanítói karban: Kriza Ilona Nyárádgálfalvára, Ravába Gál Irén, Firtos-Martonosba Bajka Róza tanítónak, Dombóra Miklós Jánosné Tóth Mária, Fekete Józsi lelkész Nagysolymosból Iszlóba ment

Torockón önálló énekvezér fog lenni, s erre a tisztségre a népes szép gyülekezet Péterffy Gyula tanítót nyerte meg, aki az unitárius iskola megszűntével megvált a tanfőnökségtől.

Kolozsvárt a tanulók újból fölveszik a kézimunka tanulást, minek vezetésére az intézet megnyerte Dézsy János műasztalos mestert. *Keresztúron* a kézimunka tanulása a múlt évben is szép sikerrel folyt.

Kissolymosban a harctéren elesett hősök emlékét megörökítették és szép ünnepség keretében leleplezték.

Beiktató ünnepély lesz a Theológiai Akadémián okt. 11-én. Dr. Varga Béla fogja elfoglalni tanszékét, melyre a múlt évi Főtanács választotta meg.

Adakozás szegény tanulók részére. A múlt iskolai évben szegény tanulók fölsegélyezésére még a következők adakoztak kolozsvári főgimnáziumunknál: Mihály Domokos 1000, Nagyiklódi Tischler Mór 1000, Károlyi Sándor 500, Lusztig Jenő 100, Stiaszny Nándor 50 leut.

Nyílt levél a főszerkesztőhöz. *Nagyiszteletli Főszerkesztő!* Úr! Valakinek eszébe jutott, hogy a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség 30 éves multjáról s ezzel kapcsolatosan rólam az „Unitárius Közlöny“ f. évi 9-ik számában említést tegyen. Nehogy bárki is az én öhajításomat, akaratomat, sugalmazásomat lássa ebben, kijelentem, hogy eszembe sem jut 30 éves lelkészkedésemet jubilálni. Ez ellen az én szerénységem is tiltakozik. Több idő és igazi érdemek szükségesek ahhoz, hogy bárkit is jubilálni lehessen. Ez a meggyőződésem. Sepsiszentgyörgy, 1924. szept. 16. Kiváló tisztelettel: *József Lajos* unitárius lelkész. — A szerénységnek kedves hangja a József lelkész ur „Nyílt levele“. Kívánságára készséggel kiadjuk, s hozzá tesszük, hogy a 9-ik számban közölt néhány sor visszapillantáshoz József barátomnak csak annyi köze van, hogy ő tényleg most 30 éve foglalta el és szervezte a sepsiszentgyörgyi lelkészi állást a kis társal Killyénnel együtt. A szerkesztőnek szabad, sőt kötelessége tájékozott lenni. — *B. Gy.*

Elhunytak. Id. Albert Lőrinc ny. állami tanító Bölönbén elhunyt szept. 4-én 83 éves korában. Érdemes szép életét jövő számunkban fogjuk ismertetni és arcképét bemutatni. Lappéldányok megrendelhetők darabonként 4 leuért. — özv. Benedek Jánosné Siménfalvi Zsuzsa 87 éves korában Nagyajtán. Fiai Benedek Gyula és a Ferenczy család gyászolja a nagytiszteletben élt matrona elhunytát.

Bibliai miniszteriumot hoz ajánlatba, hihetőleg nemcsak a maga országának, hanem minden másnak egy angol pap, aki vagy azt akarja bizonyítani, hogy jól ismeri a bibliát, vagy csak hogy nem tudja mit tegyen az idejével. Minisztereinknek Szent Istvánt a

martir apostolt jelöli, a belügyhöz Rachelt, aki igaz nő minden tekintetben, Josué lenne a hadügyminiszter, mert ugylátszik, hogy ezek a szent emberek sem tudnak ellenni háboru nélkül. Adámnak a földmivelési tárcát szánta, aki a paradicsomból kikerülve megtanulta ezt a nemes mesterséget, a pénzügyhöz Máté evangélistát, a vámszedőt találja alkalmasnak, Timotheusnak fenntartja a közoktatásügyi tárcát, mert h'szi, hogy sok üdvös reformot vezetne be a nyelvkérdésben, Sámson is bevonja, mert reméli, hogy a visszaélésekben rendet tudna teremteni. Hogy milyen furcsán intézné a világ sorsát végül azzal bizonyítja be, hogy a siketek társasága élére miniszternek a Bálám szamarát szemelte ki. Ezért ugyan nem érdemes tanulni a bibliát.

Elszámolás. F. évi május 10-én Segesváron a Nők Szövetsége által rendezett estélyen a templom-alapra felülfizettek: Mircea szenator 2000 leut, dr. Ivánovițiu ügyvéd 420 leut, Kovács József postamester, dr. Farkas Mózes, Katona Ferenc, Murvai Samu 300—300 leut, Ferencz József püspök, Kelemen Jenő, dr. Gábor István, Csifó Salamon, dr. Boros György, br. Danie! Lajos, Fülöp Mózes, Széll Géza, özv. dr. Árkossy Gyuláné, Gvidó Béla, Letz János, dr. Zsakó Andor, Cseh Zoltán és Szabó Mihály 200—200 leut. László Károly, Pap Mózes, Józsa Pál, Szentmártoni Kálnánné, Gálfalvi Sámuel, dr. Fazakas Miklós, dr. Elekes Domokos, dr. Boros Györgyné, dr. Gyárfás Elemér, Lőrinczi István, Mircea kórházi gondnok, Teutsch Bapt, br. P. Horváth Kálmán, Kisgyörgy Sándor, id. Dániel Lajos br., Karres Frédi, Kovács Margit, Szathmáry István, Szathmáry Gyula, dr. Felszeghy Sándor, Pataky Sándor, özv. Pataky Lászlóné, Orbán József, br. P. Horváth Arthur, dr. Zimmerman ügyvéd, Martos Sándor, Kozma Béla, dr. Lukácsi József, Péter Sándor, Laczkovits Albert, Dénes János, dr. Mendel Jenő, Ehrenwerth Igná:, Petkó Valér, Dénes Mózesné 100—100 leut, dr. Isekutz Viktor 250 leut, Tana Sámuel 132 leut, dr. Zsakó István 90 leut, Vitéz Mihály, Muntean lelkész, Dobordán Károly 60—60 leut, Útő Lajos, Bartók Endre, Székely Tihámér, Mátyus Gergely, Sófalvi András, Kiss Gábor 50—50 leut, Csiki Albert, dr. Mikó Lőrinc 60—60 leut, dr. Obert Gyula, Veress Áron 40—40 leut, Rózsa János 30 leut, Nagy Lajos, Simén András, Pethő Samu 20—20 leut, Bálint Dániel 100 leut, Pech Dezső 20 leut, Miku Vazul 10 leut, Vinter Béla 1 leut. A kegyes adakozók e helyen is fogadják a rendezőbizottság hálás köszönetét. — *A rendezőség.*

Adományok a brassói unitárius templomépítés céljaira. (IV. közlemény.) Brassói Népbank adománya 2500, Sükösd Farkas Sepsiszentkirály adománya 50, Nőegylettől 1923. évi majális jövedelme 12.000, Bende Ödön adománya 45, marosvásárhelyi egyházközség 257. sz. gyűjtőívén 949, olthévízi egyházközség 522. sz. gyűjtőívén 909, Agrár Tkpt R.-t. 436. sz. gyűjtőívén Kézdivásárhely 200, Gross Lajos 351. sz. gyűjtőívén 200, Lőrinc Jánosné 80. sz. gyűjtőívén 400, Zoltán Józsefné 81. sz. gyűjtőívén 400, Bálint János

9. sz. gyűjtőívén 630, Vidor és Trsa 589. sz. gyűjtőívén 350, özv. Péter Károlyné 20, Lukács János 26. sz. gyűjtőívén Vidombák 475, Ördög Vilmosné 64. sz. gyűjtőívén 288, kökői egyházközség 528. sz. gyűjtőívén 880, Gyarmathy Lajos 149. sz. gyűjtőívén Uj-
székely 401, hom.-almási egyházközségből 763, hom.-jánosfalvi egyházközség 506. sz. gyűjtőívén 600, Közhasznu Tkptár Kolozsvár 500, kabátfalvi egyházközség 296. sz. gyűjtőívén István Sámuel brassói presbiter közbejöttével 432, István Sámuelné 97. sz. gyűjtő-
ívén 1006, Halmágyi János lelkész Ny.-gálfalva 100, kálnoki egyház-
község 527. sz. gy.-ívén 256. Both Miklós adománya 200, dr. Gergely József adománya 200, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fiókja 304. sz. gyűjtőívén 500 leu. I., II., III. közlemény összege 120.201.75 leu. Összesen 145.905.75 leu. — *Kovács Lajos*, unitárius lelkész.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába *julius 18-tól szeptember 18-ig* tagsági és előfizetői díjat fizettek *1923-ra*: Halmágyi Lajos Hosszufalu; Br. Kemény Gizella Marosvécs és Gábor Ferenc Brassó; *1924-re*: Halmágyi Lajos Hosszufalu; Somkerei Elek Szék; Kosztin János Lupény; Br. Kemény Gizella Marosvécs; Gerge y Sándor Brassó; Pál Ferenc, Pál Ferencné, Vass Albert, Vass Alberiné, Agyagázi Sándorné, Bekó Mihály, Unitárius Egyház-
község, Máthé Mózes, Egyed Albert, Kiss György Oklánd; Máthé István Recsenyéd; Palátka Domokos Ealázstaiva; Nagy Dénesné Marosvásárhely; Unitárius Egyházközség, David F. Egylet, Nagy Dénes Alsójárá; Unitárius Egyházközség, Máté Sándor Ujszékely; Kozma Miklós, David F. Ifjusági Egylet Oklánd; Nagy Vilmos, Dávid Albertné Kolozsvár; Gergely János Hosszufalu; Karácsony Ferenc, Ilkei Elek, Unitárius Egyházközség Brassó; Gyöngyösi Gábor Sinfalva és Özvegy Nagy Mózesné Székelykeresztur.

Alapítói díjban fizetett az Alsójárái David F. Egylet 100 Leut; az egylet céljaira afándékozott Kovács Lajos Brassó 30 L. Ambrus Gergely Kolozsvár 25 L. és Gyöngyösi Gábor Sinfalva 10 L. t.

Kolozsvár 1924. szept. 18.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XLII. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent szeptemberi köriratokról. 1982—1924: iskolaszékekhez Bilinszky Lajos magyar nyelvkönyvének a 4. elemi osztályba bevezetése iránt. Iskolaszékekhez és lelkész affiaihoz: 2535—1924 iskolai beiratkozás, beiskolázás, állásban nem levő tanítók és tanítónők és új tanerők bejelentése tárgyában.

Lelkész affiaihoz: 2118—1924 unitárius leánynövendékek más felekezeti magyar iskolákba felvételének engedélyezéséről 2546—1924 egyetemes egyházi adó tárgyában. Ad. 216—1924 gyülekezeti helyekről. 2265—1924 főtanácsi díszes köszönőirat szövegének kijavításáról. 2546—1924 kongrua nyugták beküldéséről. 2591—1924 népesedési, iskolai és kisajátítási adatokról.

Mindenik lelkész affia köteles a 2564 sz. alatt kért nyugtákat azonnal beküldeni, továbbá a 2591 sz. alatt kért adatokat is; végül okt. 15-ig köteles jelentést tenni az egyházi adó tárgyában 2564 és a gyülekezeti hely tárgyában 216 sz. alatt közölt kérdésekre.

Mivel az egyházi adó-és a kongrua nyugták tárgyában kelt köriratok tévesen ugyanazon szám alatt bocsátattak ki, az egyházi adónál 2546/a, a kongruanyugtáknál pedig 2546/b számra kérjük hivatkozni.

40 ÉVES JUBILEUM.

A DÁVID FERENCZ-EGYLET ALAKULÁSÁNAK ÉS FENNÁLLÁSÁNAK 40 ÉVÉT FOGJA ÜNNEPELNI 1924. NOVEM- BER 8-ÁN D. U. 4 ÓRAKOR AZ UNITÁRIUS KOLLÉGIUM DISZTERMÉBEN TARTANDÓ DÍSZKÖZGYŰLÉSÉN.

1. Karének.
2. Ima. Kisgyörgy Sándor.
3. Megnyitó. Báro Petrichevich Horváth Kálmán elnök.
4. Visszaemlékezés 40 év egyleti életére. Dr. Boros György ügyvezető-alelnök.
5. Üdvözetek.
6. A D. F. E. jövő feladatai. Dr. Varga Béla főtitkár.
7. Karének.
8. Bezáró beszéd. Ferencz József püspök, tiszteleti elnök.

Este 8 órakor műsoros-estély a tornacsarnokban.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: PAP DOMOKOS.

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.